

Frequente vragen (FAQ)

14 april 2016

INDELING

- A. Open Access mandaat
- B. Open Access bij BELSPO (governance en financiering)
- C. De Orfeo Open Access Repository
- D. Andere Open Access Repositories
- E. Auteursrechten en Creative Commons-licenties
- F. Vragen over de uitgave (APC, papier vs digitaal, onderhandelingen, enz.)
- G. Institutionele tijdschriften
- H. Interessante bronnen

A. OPEN ACCESS MANDAAT

1. [Verbiedt het Open Access-mandaat omm in papier uit te geven ?](#)

Nee! Het moedigt een uitgever aan om online te publiceren, maar verplicht hem daar niet toe. De aanmoediging bestaat in de mogelijkheid middelen te vinden in de begroting "onderzoeksprojecten" tot dekking van de Article Processing Charges (APC).

2. [Welke documenten wenst BELSPO beschikbaar te maken in Open Access?](#)

Om te beginnen worden alleen documenten die geen bijzondere bescherming genieten of niet onder een embargo vallen, met het oog op hun exploitatie door een uitgever, beschikbaar gemaakt in OA.

1. Zijn vervolgens absoluut verplicht: codering van de referentie en de bijhorende metadata (zie de exhaustieve lijst in het vademecum).
2. Zal zo snel mogelijk verplicht zijn: depot van de integrale tekst van het document.
3. Wordt verplicht na embargo of na de periode van bijzondere bescherming zoals voorzien voor de artikelen: de vrije toegang tot de integrale tekst. Voor wetenschappelijke artikelen afkomstig van "STEM" (Science, Technology, Engineering and Mathematics) duurt het embargo 6 maanden, voor die van "HASS" (Humanities, Arts and Social Sciences) duurt het 12 maanden.

De integrale tekst van de monografieën wordt vrij toegankelijk gemaakt na het vervallen van embargo's waarover vrij wordt onderhandeld.

Op welke soorten documenten heeft de regeling betrekking, buiten de artikelen en monografieën?

- Pre-prints of post-prints zolang het definitieve artikel niet beschikbaar is
- Hoofdstukken van collectieve werken
- Catalogi
- Handelingen van conferenties en lezingen
- Eindrapporten van projecten
- Proefschriften en thesissen
- Recensies
- Werkdocumenten

Dit mandaat heeft geen betrekking op data.

3. Wat zegt het mandaat met betrekking tot monografieën?

- Monografieën moeten worden gedeponereerd.
- Over het embargo kan vrij worden onderhandeld met de uitgever.
- De licentie CC BY-NC-SA (vrije exploitatie / toewijzing/ niet-commercieel / delen onder dezelfde voorwaarden) kan worden toegepast op de online publicatie.
- Publicatie in hybride tijdschriften toegelaten (het e-book vervangt het gedrukte boek niet, in tegenstelling met het artikel).
- Het APC-beleid moet transparant zijn en aangepast aan de reële kostprijs van de digitale versie.
- Belspo ondersteunt de publicatie in Gold OA en biedt de mogelijkheid 6.000 euro + 20% te halen uit de begroting "onderzoeksprojecten".

4. Hebben dit mandaat en Orfeo ook betrekking op interviews en andere tussenkomsten in de pers?

Neen, maar dat is een goed idee!

5. Maken geografische kaarten deel uit van de wetenschappelijke onderzoeksresultaten die in aanmerking komen voor Open Access?

Dit item is uit het mandaat verwijderd. Het betreft immers overheidsdata of collecties.

6. Moeten interne kandidaten voor een functie een volledige bibliografie samenstellen in Orfeo, met werken die Belspo niet financiert? Deze vraag stelt zich ook in het geval waarin een extern persoon in dienst treedt binnen een federale wetenschappelijke instelling. Moet deze nieuwe werknemer zijn vroegere publicaties online brengen?

Een kandidaat die geen medewerker is van de partnerinstellingen van Orfeo valt niet onder de regeling van het mandaat Open Access van Belspo. Eens hij in dienst is getreden, dient hij echter zijn volledige bibliografie op te maken in Orfeo. Dit kan wellicht al gedeeltelijk gebeuren dankzij de onderlinge verbondenheid van verschillende depots in Open Access.

7. Wordt een BELSPO-onderzoeker gesanctioneerd als hij hoge APC betaalt?

Neen, op voorwaarde dat hij het door het mandaat opgelegde plafond respecteert bij het putten uit zijn BELSPO projectbudget. Aanvullende financiering zal geen weerslag hebben op zijn evaluatie.

8. Wat als een co-auteur gebonden is door overeenkomsten die niet stroken met het BELSPO-mandaat? Komt het desbetreffende artikel dan nog in aanmerking voor de evaluatie van de BELSPO-onderzoeker?

Als een gezamenlijk gefinancierd project engagementen inhoudt jegens een co-funder inzake Open Access zal het delen van de kosten geregeld worden volgens Europees geldende best practices die alsnog niet door de EC vrijgegeven zijn. Wij volgen dit op. Wij zullen echter a priori het depot van een publicatie in een andere Open Access compatibele repository toestaan zolang er voor een link gezorgd wordt naar Orfeo.

Overigens, als die projectpartner er voor kiest buitensporige APC te betalen is dat, hoe bedroevend ook, zijn keuze. Als de BELSPO-onderzoeker zelf het mandaat respecteert, komt de publicatie probleemloos in aanmerking voor evaluatie.

B. OPEN ACCESS BIJ BELSPO (GOVERNANCE EN FINANCIERING)

9. Welke personen maken deel uit van de "Orfeo Administration Commission" en het "Orfeo Steering Committee" en welke zijn hun taken?

Het Orfeo Steering Committee, omgedoopt tot "Orfeo Board", bestaat uit vertegenwoordigers van de instellingen die deelnemen aan het project Orfeo. Naar alle waarschijnlijkheid zal het om de Open Access-contactpersonen van de instellingen (OACP) gaan die er hun instelling zullen vertegenwoordigen.

De Orfeo Administration Commission, omgedoopt tot "Open Access Advisory Committee", bestaat op ad hoc-basis uit de Orfeo Board en behandelt vragen die bijzondere expertise vereisen. Zoals de naam aangeeft, geeft deze commissie vervolgens advies aan de Orfeo Board. Indien het onderwerp dat bij het Open Access Advisory Committee aanhangig wordt gemaakt betrekking zou hebben op een thesis of een proefschrift, wordt de promotor uitgenodigd om er deel van uit te maken.

10. Welk budget wordt voorzien om Open Access te financieren?

De financiering wordt als volgt opgesplitst:

DWTI: €100.000 Onderaannemer 2014-15
BELSPO: 1 VTE Bestuurder project BELSPO OA
2 deeltijdse ICT-medewerkers voor de Orfeo-helpdesk
Financiering Upgrades + nieuwe functionaliteiten DSPACE
€60.000 Onderaannemer 2017
KBR: 1 deeltijdse medewerker Orfeo-helpdesk
Onderhoud Orfeo-server

Partnerinstellingen:

- 1 deeltijdse medewerker Open Access-contactpersoon (ICT-bijstand bij codering ingeval van institutioneel beleid gunstig voor batch import 2 X per jaar)
- Supplementen APC boven €1.300 + 20% voor artikelen
- Supplementen APC boven €6.000 + 20% voor monografieën

Voorstel (KMKG, KBIN, OA-bestuurder) :

Een OA-fonds creëren voor financiering van APC (die zich voordoen na afsluiting van het project), van institutionele OA-tijdschriften zonder APC, van OA-publicaties buiten het kader van het Belspo-project en van beheerelementen van Orfeo door de KBR.

11. Wie kijkt toe op de uitvoering van het mandaat en de invoer in Orfeo bij de instellingen?

De antwoorden op deze vragen werden op 18 maart tijdens een opleiding aan de vertegenwoordigers van de FWI aangereikt.

In een notendop wordt (worden) ideaal een (of meerdere) Open Access Contact Person (OACP) per instelling aangeduid die de volgende taken op zich zou(den) willen nemen:

- Zetelen in de Orfeo-raad van bestuur om er zijn (hun) instelling te vertegenwoordigen

- Vragen beantwoorden van interne gebruikers en invoerders
- Verzoeken om bescherming van een gedeponerd document of om uitzonderingsmaatregelen verzamelen en deze voorleggen aan de Orfeo-helpdesk (bestaande uit een specialist in bibliotheekwezen, informatici, een jurist en de Open Access projectbeheerder)
- Klachten en suggesties verzamelen en voorleggen aan de Orfeo-raad van bestuur
- Batch imports in Orfeo plannen en toekijken op de uitvoering

Deze OACP zou de auteur kunnen bijstaan in zijn onderhandeling met de uitgever. Maar eigenlijk gaat het enkel om 1) het behouden van de rechten, nodig voor Open Access, en 2) een zo kort mogelijk embargo hanteren. Duidelijke guidelines zullen hiertoe aangereikt worden.

C. DE ORFEO OPEN ACCESS REPOSITORY

12. **Moeten onderzoekers hun nog niet gedigitaliseerde publicaties scannen om ze te deponeren in een Open Access Repository?**

Neen, een referentie vergezeld van metadata volstaat. In overleg met elke individuele instelling willen we echter graag een geleidelijk proces van retroactief scannen op gang brengen om de referenties te vervangen door integrale teksten.

13. **Hoe kan de kwaliteit van de metadata die in Orfeo worden gecodeerd worden gewaarborgd?**

De KBR koestert de ambitie de opvolging van het depot van de publicaties en vooral de kwestie van de interne rechten te beheren. Momenteel vraagt ze aan de onderzoekers om de metadata op summere wijze in te voeren, terwijl deze instelling de volledige bibliografische beschrijving opstelt. Op het niveau van BELSPO zullen we bovendien een governance installeren met OA-contactpersonen binnen elke instelling; de betrokkenen zullen deel uitmaken van het de Orfeo Board. Deze OA-contactpersonen zullen door ons worden opgeleid en zullen ondersteuning krijgen van een Helpdesk die zal bestaan uit een team van specialisten.

14. **Wat met delen of hoofdstukken van collectieve werken? Is het de directeur van de publicatie die het volledige boek online moet brengen, of moet elke auteur de eigen bijdrage uploaden? Wat gebeurt er indien slechts een van de auteurs voor een federale instelling werkt?**

In het geval van een verzamelwerk, waarbij de persoonlijke bijdragen van de verschillende auteurs van elkaar kunnen worden gescheiden, dient elke individuele auteur het initiatief te nemen. Een collectief werk waarvan de persoonlijke bijdragen onlosmakelijk zijn, wordt behandeld als om het even welke andere monografie. Dat betekent dat ze verplicht wordt gedeponerd maar niet noodzakelijk beschikbaar wordt gemaakt in Open Access.

D. ANDERE OPEN ACCESS REPOSITORIES

15. **Kan Orfeo documenten ophalen op andere sites en het voor de auteurs aldus mogelijk maken geen dubbele invoer te moeten doen?**

Ja, voor zover die andere sites compatibel zijn met Open Access! De kracht van Open Access ligt eerst en vooral in zijn onderlinge verbondenheid dankzij het protocol OAI-PMH, ten tweede in het

gebruik van een erkende metadatastandaard (Dublin Core) die een onderlinge automatische harvesting mogelijk maakt.

16. [Wat is het depot in Academia of ResearchGate waard?](#)

De kwaliteit en de duurzaamheid van dergelijke sites zijn niet gewaarborgd. Een overname door sterke groepen (Mendeley door Elsevier!) of predators is waarschijnlijk. Op te merken valt dat de Impact Factor (IF) voor Open Access Repositories reëel zijn.

17. [Wanneer een universiteit eist dat een proefschrift wordt geüpload dat gedeeltelijk is gefinancierd met BELSPO-fondsen, dient men dit dan ook te doen voor Orfeo? Betekent dit dat er twee OA-versies van het document zullen bestaan? Heeft een van beide depots de voorkeur?](#)

Het depot in een Open Access Repository van een universiteit wordt aanvaard door het BELSPO-mandaat. Een link naar Orfeo volstaat. De protocollen inzake voorrang moeten nog worden opgesteld, maar doen er weinig toe. Het is de toegang die telt.

E. AUTEURSRECHTEN EN CREATIVE COMMONS-LICENTIES

18. [Welke licentie gebruikt BELSPO: CC BY 3.0 of CC BY 4.0?](#)

Ten eerste is de licentie CC BY 3.0 'unported' en dus enkel aangepast voor het Amerikaanse recht. De licentie 4.0 is een internationale licentie.

Vervolgens spreekt de licentie CC BY 3.0 over 'Works' terwijl in CC BY 4.0 de term vervangen werd door 'Licensed Material'. Dat is alomvattender omdat 'Works' vaak geassocieerd wordt met kunst, terwijl 'Licensed Material' niet alleen 'Works' omvat maar ook ander materiaal waarvan het hergebruik beperkt wordt wordt copyrights. De door het BELSPO OA-mandaat gestipuleerde CC BY-licentie moet dus opgevat worden als de CC BY 4.0-licentie. Deze licentie is een 'passe-partout'.

19. [Kan een post-print die in een institutioneel depot wordt gepubliceerd het voorwerp zijn van plagiaat of worden "gestolen" door een uitgever die de auteur niet heeft aangewezen, om officieel te worden gepubliceerd vóór de aangewezen uitgever dat heeft kunnen doen?](#)

Elk wetenschappelijk werk citeert de werken die het staven. Het doel van Open Access bestaat er ook in om het vrij gebruik van het werk mogelijk te maken, op voorwaarde dat het wordt toegeschreven aan zijn auteur door deze laatste bij naam te noemen. Dit wordt zo bepaald door de licentie "CC BY" die het mandaat vraagt te gebruiken.

In het geval waarin een uitgever zich meester zou maken van het werk en dus als "piraat" zou handelen, zou het voor hem niet mogelijk zijn aan te voeren dat hij op legitieme wijze handelt. De licentie bepaalt dat elke wijziging moet worden aangegeven en worden gestaafd door een link naar het origineel.

20. [Wie is aansprakelijk in geval van onrechtmatig gebruik van de licentie CC BY?](#)

Wij wachten met u op het antwoord van de juridische dienst.

21. Waarom kunnen alle artikels van voor 1993 zonder meer in Orfeo opgenomen worden?

Omdat contracten van voor 1993 niets bevatten dat dit verhindert indien ze niet heronderhandeld werden. (Thys, Laurence. Aspects juridiques de la publication scientifique. Guide pratique à l'attention des membres de la communauté universitaire. CIUF, Brussel, 2009).

22. Is er een verschil in statuut tussen pre-print, post-print en de publisher-print van eenzelfde artikel? Welke krijgt voorrang?

In het geval van een embargo dient de post-print als voorlopig substituut alvorens vervangen te worden door de uitgersversie wanneer die vrijgemaakt wordt. Pre- en post-prints dienen om kennis te kunnen maken met de inhoud van het artikel in de afwezigheid van de definitieve uitgegeven versie. Bovendien zou de post-print gevoelig van de uiteindelijke versie moeten verschillen om als een ander werk beschouwd te worden, tenzij zij specifiek door in het contract werden opgenomen. CC-licenties zijn niet nodig voor versies anders dan de uiteindelijke. Pre- en post-prints zijn niet het onderwerp van het mandaat maar zijn slechts een middel om zich te conformeren, door het mogelijk te maken om ze te archiveren zolang de uitgeversversie onder embargo staat.

23. Waarom een CC BY licentie gebruiken ?

CC licenties compenseren auteursrechten die de noden van de gebruikers niet dienen. Als een uitgever de uitgegeven versie openbaar maakt is er niet echt nog nood aan een bijkomende licentie. Funders gebruiken die enkel om verwarring te vermijden en om er zich van te verzekeren dat de uitgeversversie voor allen beschikbaar is. CC licenties voor uitgeversversies zijn geen slechte zaak voor uitgevers. Er zijn tal van voorbeelden van uitgevers die daar wel bij varen zoals <http://www.ubiquitypress.com/> maar ook PLOS, eLife, ...). Het model 'alle rechten voorbehouden' is in de 21ste eeuw voorbijgestreefd. Veel tijd en energie kan gespaard worden door de rechten aan de auteur te laten en hem om een licentie te verzoeken.

F. VRAGEN OVER DE UITGAVE (APC, PAPIER VS DIGITAAL, ONDERHANDELINGEN, ENZ.)

24. Vormt het online brengen van een monografie een bedreiging voor haar publicatie op papier? Deze vraag kan worden uitgebreid tot doctoraatsproefschriften.

Een proefschrift is een document met een gespecialiseerd, exhaustief, technisch en onverteerbaar jargon voor elke niet-ingewijde. Voorafgaand aan de publicatie is een aanzienlijk werk van herschrijven en samenvatten vereist. De uitgever zal er meer bepaald op aandringen het aantal voetnoten (onderaan de pagina) sterk te verminderen, voor zover hij al voetnoten toelaat. Daarna wordt het proefschrift gereproduceerd in de vorm van een monografie. Een wetenschappelijk artikel is minder waarschijnlijk.

Zoals voor elke wetenschappelijke monografie kan men de vraag stellen of de beschikbaarheid van de inhoud online een bedreiging vormt voor de verkoop van het klassieke gedrukte werk. Niet alleen blijkt dat dit niet noodzakelijk het geval hoeft te zijn, maar in vele gevallen ook zelfs bevorderlijk is voor de verkoop. Deze tendens werd vastgesteld in 2012 en krijgt vandaag bevestiging. Peter Suber, directeur van het Harvard Office for Scholarly Communication en van het Harvard Open Access Project (Suber, Peter. Open Access. MIT Press, Cambridge, 2012, p. 108-109) schuift daarvoor enkele redenen naar voren:

- De lezers willen niet een volledig boeken lezen op een scherm of gadget.
- Ze willen een referentiewerk in hun boekenrek.
- Ze gebruiken de digitale versie enkel om opzoeken te doen en te kopiëren/plakken.
- De digitale versie lokt regelmatig de verkoop van de papieren versie uit.

25. Kan de individuele onderzoeker de onderhandelingen met zijn uitgever wel aan?

Niets sluit de interventie van de instelling uit, die overigens beschikt over de auteursrechten. Maar stapsgewijze richtlijnen zullen voor alle auteurs beschikbaar gemaakt worden door de Open Access Contactpersoon en de Orfeo Helpdesk die overigens ook in het onderhandelingsproces ingeschakeld kunnen worden. Het gaat er enkel om in het contract te voorzien dat het artikel of de post-print onmiddellijk in een Repository gedeponeerd kan worden en om het artikel na 6 of 12 maanden in full text open te stellen.

26. Waarom zouden uitgevers aanvaarden dat de onderzoeker geen exclusieve rechten afstaat?

Uitgevers maken de wetten niet! Een contract is een erkende verbintenis tussen twee partijen waarin alles onderhandeld kan worden. In feite zijn uitgevers vrij algemeen (75%) bereid om Open Access tot bijvoorbeeld Post-Prints toe te staan. Zie de Sherpa-Romeo site voor hun OA-beleid. Vervolgens probeer je een standaard door de Helpdesk beschikbaar gemaakt aanhangsel bij het contract te gebruiken.

27. Als geen OA-tijdschriften beschikbaar zijn in de discipline waarin de onderzoeker wil publiceren, en hij dus verplicht is om in een gedrukt tijdschrift te publiceren, wordt die dan opgenomen in zijn officiële bibliografie zodat die in aanmerking komt voor zijn evaluaties?

Als in papier uitgegeven wordt, geldt dat even goed voor de evaluatie. Op voorwaarde echter dat een digitale kopie van dat gedrukte artikel in een Repository (Orfeo e.a.) wordt gedeponeerd (archivering). Enkel dat komt in aanmerking voor opname in de bibliografie van de kandidaat en dus bij evaluaties. Let wel: het gaat om de deponering, niet om de ontsluiting van de inhoud. De bedoeling is natuurlijk zo veel mogelijk in Open Access aan te bieden, maar wij werken enkel op basis van deponering omdat documenten onder bijzondere protectie of onder embargo geplaatst kunnen zijn. Meer nog: in een begin- of overgangsfase zullen ook loutere referenties bij evaluaties in rekenschap genomen worden, zonder werkelijke deponering. Maar ook die referenties zullen ingevoerd moeten worden en ooit aangevuld moeten worden met full text.

28. Wat als OA-tijdschriften wel beschikbaar zijn in de discipline waarin de onderzoeker wil publiceren, maar hun IF veel lager is dan die van een traditioneel gedrukt tijdschrift?

Het mandaat laat iedereen vrij te publiceren waar hij wil! Het probeert wel publicaties in onverantwoord dure online tijdschriften te ontmoedigen. Daarom beperkt het de bedragen die voor APC uitgetrokken kunnen worden. Major Publishers romen immers de overheidsfinanciën met zo'n gemak af omdat zij met hun hoge IF onderzoekers verleiden. Concreet betekent dit dat voor artikels waarvan de APC de gemandateerde limiet overtreffen extra financiering gezocht zal moeten worden. Maar dat heeft geen invloed op evaluaties. Er bestaan ondertussen hoe langer hoe meer Fair Open Access-tijdschriften met hoge IF zoals Molecular Ecology of PlosOne.

29. Zouden APC (en abonnementen) niet liever op hoger niveau onderhandeld worden i.p.v. door individuele auteurs of instellingen?

Daar moet inderdaad werk van gemaakt worden, liefst op nationaal niveau maar zolang dat niet zo

is, vraag het toch maar. Zet ze onder druk.

30. Zal een onderzoeker die tegen de wil van de uitgever in zijn artikel of post-print toch in een institutioneel depot ontsluit vervolgd worden?

Nee. De onderzoeker is de grondstof van de uitgever. Hij laat die met rust. Wel valt hij de instelling soms lastig (gemiddeld 1 X per jaar bij de ULB ...). Meestal is dat dan een verzoek om het werk niet langer in OA openbaar te maken. De instelling zal dan gewoon de full text van het artikel van het net nemen.

31. Waarom sluit BELSPO geen deals af met grote uitgevers, om zo de kosten te drukken en auteurs niettemin de optie van de hoge Impact Factor te garanderen?

Dat houdt twee wezenlijke problemen in. De meeste deals (cf. Nederland met Elsevier) zijn niet transparant en de uitgevers onderhandelen enkel bilateraal, wat de armslag van openbare diensten vermindert. Vervolgens bestemmen zo'n big deals grote budgetten voor bepaalde uitgevers voor tot nadeel van kleine, vaak innovatieve en Fair Gold-uitgevers. Als dergelijke onderhandelingen in gunstiger omstandigheden gevoerd kunnen worden, moeten zij op hoog, liefst Europees niveau gevoerd worden.

G. INSTITUTIONELE TIJDSCHRIFTEN

32. Moet elke auteur, in het kader van een tijdschrift dat door een van onze instellingen wordt beheerd, onderhandelen over de voorwaarden van OA of wordt er voor alle medewerkers van de betrokken instelling een algemene vraag gericht aan de uitgever?

Deze keuze komt toe aan de instelling. Onze auteurs zijn immers niet de houders van de auteursrechten, die toebehoren aan de Belgische Staat die op zijn beurt wordt vertegenwoordigd door BELSPO. Om fiscale redenen heeft Belspo deze rechten gelegeerd aan de instellingen.

33. Moeten de tijdschriften die onze instellingen uitgeven worden omgezet in digitale tijdschriften?

In dit stadium houdt het project zich nog niet bezig met onze eigen uitgaven, enkel met de gegenereerde onderzoeksresultaten. Er kan dus geen sprake van zijn het bedrijfsmodel van de institutionele publicaties vandaag al te wijzigen. Niettemin verdient dit voorstel een ernstige analyse!

34. Wat is de impact van de BELSPO-OA-politiek op eigen publicaties en externe uitgevers waar de FWI mee samenwerken?

Wij zouden onze institutionele uitgevers en externe uitgevers die geen buitensporige vergoedingen aanrekenen enkel willen uitnodigen om Open Access tot de digitale kopie in een institutioneel Repository (Orfeo e.a.) in overweging te willen nemen (archivering). Dat betekent dat de uitgever geen exclusieve rechten meer opeist van de auteur maar enkel die rechten die nodig zijn voor de normale exploitatie van het gedrukte exemplaar. De auteur (onderzoeksinstituut) zou dan de

rechten behouden die nodig zijn voor het in Open Access ontsluiten van een digitale pre print, post print of zelfs publisher-versie. Talrijke uitgevers staan dat toe. Controleer hun Open Access-beleid op de Sherpa-Romeo site (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/index.php>)! Wij zouden uitgevers ook willen aanmoedigen om de standaard embargoperiodes in acht te willen nemen voor het Open Access maken van het gedeponeerde digitale exemplaar: 6 maanden voor STEM-artikels en 12 maanden voor HASS-artikels. Het BESLPO-mandaat laat vrije embargoperiodes toe voor monografieën.

35. Een deel van de OA zou kunnen worden bereikt door tijdschriften in Gold OA te creëren. Zouden we niet kunnen overwegen om onze tijdschriften in deze richting te laten evolueren?

In dit stadium houdt het project zich nog niet bezig met onze eigen uitgaven, enkel met de gegenereerde onderzoeksresultaten. Er kan dus geen sprake van zijn het bedrijfsmodel van de institutionele publicaties vandaag al te wijzigen. Niettemin verdient dit voorstel een ernstige analyse!

Het zou echter interessant zijn om, vooral voor de menswetenschappen waarvoor het APC-bedrijfsmodel niet geschikt lijkt, andere OA-financieringsmodellen te onderzoeken waarbij de auteurs geen APC betalen maar waarbij de publicatiekosten worden gedragen door consortiums van instellingen die elk een vrij beperkte vergoeding betalen. Dergelijke initiatieven zouden moeten kunnen rekenen op structurele financiering vanwege funders zoals Belspo, het FRS en het FWO met het oog op de overgang van het abonnementgebaseerd model naar Open Access. Dergelijke consortiums zouden bij voorkeur moeten werken op Europees niveau! Dit soort voorstellen wordt besproken in CIS-CFS Open Access op nationaal vlak en binnen het Network for National Open Access Points of Reference bij de EC.

H. INTERESSANTE BRONNEN

36. Wordt er een praktische handleiding opgesteld om de wetenschappelijke medewerkers te helpen?

Ja. Een eerste versie van deze gids bestaat al in de vorm van een PowerPoint-presentatie. Deze versie werd voorgesteld aan de OA-contactpersonen van de instellingen tijdens de vormingsdag op 18 maart 2016.

37. Wordt er een lijst opgemaakt van de tijdschriften die de goede praktijken hanteren of een soort praktische handleiding van de criteria om de wetenschappelijke medewerkers te helpen?

- Directory of OAJournals (DOAJ) - <http://doaj.org/>
- Web of Science - <http://ip-science.thomsonreuters.com/mjl/>
- Scopus
- PubMed - <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog/journals>